

Sygn. akt I C 1808/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Ewa Rudkowska – Ząbczyk

Protokolant: Marcin Guzik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 sierpnia 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa **P. B.**

przeciwko (...) **S.A.**

w W.

o **zapłatę**

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. B. kwotę 265 484,64 zł (dwieście sześćdziesiąt pięć tysięcy czterysta osiemdziesiąt cztery złote 64/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 7 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. B. kwotę 7 217,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;

III. nakazuje stronie pozwanej (...) S.A. w W., aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego we Wrocławiu kwotę 13 275,00 zł tytułem brakujących kosztów sądowych, od uiszczenia których powód był zwolniony.

UZASADNIENIE

Powód P. B. w pozwie wniesionym przeciwko (...)S.A. w W. domagał się zapłaty kwoty 265 484,64 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Domagał się również zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powyższego żądania powód podniósł, że w dniu 11 grudnia 2008 r. rodzica powoda A. B. (1) i D. B. (1) zawarli umowę kredytową nr (...) z Bankiem (...) S.A., na podstawie której został im udzielony kredyt hipoteczny na budowę domu metodą gospodarczą w wysokości 250 000,00 zł. Na zabezpieczenie spłaty wierzytelności z tytułu udzielonego kredytu kredytobiorcy ustanowili hipotekę kaucyjną do sumy 425 000,00 zł na nieruchomości położonej przy Alei (...) we W. – działka (...), dla której Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków prowadzi księgę wieczystą nr (...). Kredyt miał być spłacany w ratach miesięcznych, a ostateczny termin spłaty kredytu został ustalony na dzień 11 czerwca 2038 r. Powyższy kredyt w wysokości pełnej kwoty kredytu został ubezpieczony u strony pozwanej na wypadek śmierci kredytobiorców. W dniu (...) r. zmarła matka powoda A. B. (1). Z tytułu zgonu ubezpieczonej strona pozwana wypłaciła Bankowi (...) S.A. świadczenie w kwocie 114 152,26 zł. Po śmierci żony, stany depresyjne, na które już wcześniej cierpiał D. B. (1), znacznie pogorszyły się. Już przed śmiercią A. B. (1) jego zdrowie psychiczne ulegało degradacji, ale po jej śmierci ten stan uległ znacznemu pogorszeniu. Skutkowało to tym, że w dniu (...) r. D. B. (1) popełnił samobójstwo. Bank (...) S.A., będący uposażonym z tytułu umowy ubezpieczenia, zgłosił powyższe zdarzenie ubezpieczycielowi w dniu (...) r. Powód złożył w banku wszelkie niezbędne dokumenty do wypłaty świadczenia z tytułu zgonu z grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców. Strona pozwana decyzją

z dnia 3 kwietnia 2012 r. odmówiła uwzględnienia zgłoszonego roszczenia, powołując się na § 20 pkt 4 ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców, zgodnie z którym (...) nie ponosi odpowiedzialności, jeśli śmierć ubezpieczonego nastąpiła w wyniku zdarzenia spowodowanego przez ubezpieczonego w stanie po spożyciu alkoholu, pod wpływem narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii. Strona pozwana wskazała, że z informacji pozyskanych z prokuratury wynika, że w chwili zdarzenia D. B. (1) znajdował się w stanie nietrzeźwości i miał 2,4 promila alkoholu we krwi oraz 3,1 promila alkoholu w moczu. Na podstawie umowy z dnia 3 sierpnia 2012 r. oraz aneksu z dnia 10 września 2012 r. Bank (...) S.A. przeniósł na powoda i jego siostrę U. B. wierzytelność przysługującą mu wobec pozwanego towarzystwa ubezpieczeń. Powód twierdził, że pozostawanie przez D. B. (1) pod wpływem alkoholu w dacie śmierci nie wyłącza odpowiedzialność strony pozwanej z tytułu ubezpieczenia na życie. Wyłączenie odpowiedzialności ubezpieczającego jedynie w oparciu o powyższe kryterium było niedopuszczalne, gdyż nie można abstrahować od związku przyczynowego, jaki musi zaistnieć pomiędzy zdarzeniem, a stanem upojenia alkoholowego. Powód utrzymywał, że to postanowienie, nieuzgodnione z konsumentem indywidualnie, powinno zostać uznane za niedozwolone zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. Wyłączenie przez stronę pozwaną swojej odpowiedzialności jedynie w związku z pozostawaniem przez ubezpieczonego w stanie po spożyciu alkoholu, bez uwzględnienia związku przyczynowego, jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i jednocześnie rażąco narusza interesy konsumenta. Twierdził, że postanowienie to należy oceniać także w kontekście art. 353¹ k.c., czyli jego zgodności z naturą stosunku prawnego ubezpieczenia na życie. Umowa ubezpieczenia może ograniczać odpowiedzialność ubezpieczającego jedynie w zakresie działań ryzykownych (działań podjętych na własne ryzyko) ubezpieczonego, tak jak ma to miejsce w sytuacjach, o których mowa w § 20 o.w.u. W tym względzie powód wskazał na postanowienia pkt 5 tego paragrafu, zgodnie z którym strona pozwana nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli śmierć ubezpieczonego nastąpiła „w wyniku zatrucia spowodowanego spożyciem alkoholu, użyciem narkotyków lub innych środków odurzających oraz umyślnego nadużycia leków”. Niewątpliwie w tym wypadku alkohol został ujęty w ramy zachowania ryzykownego, ponieważ z reguły zatrucie wiąże się ze spożywaniem alkoholu nieznanego pochodzenia lub w dużych ilościach. Natomiast postanowienia zawarte w § 20 pkt 4 o.w.u. mówią o stanie po spożyciu alkoholu, który jest stanem po przyjęciu jakiegokolwiek ilości alkoholu. Postanowienia te wyłączają odpowiedzialność ubezpieczyciela jeżeli ubezpieczony, np. po zjedzeniu czekoladek z alkoholem następnie popełni samobójstwo. Twierdził więc, że postanowienie to godzi w naturę stosunku prawnego jakim jest ubezpieczenie na życie, gdyż wyłącza odpowiedzialność ubezpieczyciela w przypadku wystąpienia czynników całkowicie neutralnych dla zaistnienia zdarzenia w postaci śmierci ubezpieczonego. Powód podniósł także, że art. 833 k.c. nie dopuszcza zwolnienia ubezpieczyciela, przy ubezpieczeniu na życie, z obowiązku świadczenia przy zdarzeniu samobójstwa, a jedynie ogranicza tę odpowiedzialność w ciągu 2 lat od zawarcia umowy.

Z ostrożności procesowej powód podniósł także że brak jest adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy stanem po spożyciu alkoholu przez D. B. (1) a popełnieniem przez niego samobójstwa. Twierdził, że samobójstwo D. B. (1) wynikało z zupełnie innych przyczyn niż znajdowanie się tego dnia w stanie po spożyciu alkoholu. Było ono efektem długotrwałego, złożonego procesu psychicznego, który prowadził go do targnięcia się na własne życie. D. B. (1) od dawna był postrzegany jako osoba niepokojona z otaczającym ją światem, nieprzystosowana społecznie, dla którego żona A. B. (1) była jedynym łącznikiem ze światem zewnętrznym. Motyw śmierci i samobójstwa przewijał się wielokrotnie przez jego twórczość, zainteresowana oraz tematy rozmów. D. B. (1) wcześniej dwukrotnie podejmował nieudane próby samobójcze. Powód podniósł także, że D. B. (1) zaczął spoczywać alkohol około 5 lat przed śmiercią żony, co było między innymi związane z utratą prowadzonej przez niego firmy informatycznej. W tym czasie zaczął mieć duże „huśtawki nastrojów”. Twierdził, że żona uważała go za „weekendowego alkoholika” i z tego powodu chciała się z nim rozwieść. D. B. (1) twierdził zaś, że nie ma problemów ze zdrowiem psychicznym ani z alkoholem i nie podejmował leczenia. Degradacja zdrowia psychicznego D. B. (1) nastąpiła po nagłej śmierci jego małżonki, z którą był bardzo silnie związany. Po śmierci żony pozostał on sam z dwójką dzieci, z kredytem do spłacenia i z własnymi problemami. W konsekwencji D. B. (1) zaczął coraz częściej spożywać alkohol, bardzo stracił na wadze, zaprzestała opłacania rachunków, nie opróżniał skrzynki na listy. W tym czasie zażywał nieregularnie leki psychotropowe. Na skutek tego narastały konflikty między członkami rodziny. D. B. (1) mówił wielokrotnie powodowi, że „w grudniu wszystko się rozwiąże”. Ponadto, co najmniej na 5 lat przed popełnieniem samobójstwa, D. B. (1) twierdził, że nie

dożyje swoich czterdziestych urodzin. Samobójstwo zaś popełnił na kilka dni przed swoimi czterdziestymi urodzinami. Ponadto, w listopadzie 2011 r. D. B. (1) zaczął załatwiać swoje sprawy. Popelnienie samobójstwa przez niego nie było zatem wynikiem impulsu spowodowanego spożyciem alkoholu. Świadczy o tym także sam proces przygotowana D. B. (1) do targnięcia się na własne życie. Na kilka dni przed śmiercią kupił bowiem sznur, na którym się powiesił. Przed dokonaniem samobójstwa wykąpał się i ogolił, starannie się ubrał i założył obuwie wyjściowe, które wcześniej wypastował, ponadto, dokładnie pościelił łóżko, kładąc na nim obrazek św. K. – patrona dobrej śmierci. Przed samobójstwem starannie odciał sobie pukiel włosów i ułożył go na chusteczce, obok której pozostawił swój różaniec oraz kartkę z wierszem do żony.

Powód twierdził, że negatywny stosunek D. B. (1) do świata i ludzi istniał u niego od zawsze, ale myśli samobójcze pogłębiły się po śmierci żony. Wysyłał on do rodziny i znajomych poetyckie, fatalistyczne smsy. Ponadto D. B. (1) był silnie zafascynowany powieścią i filmem (...), w tym pierwszoplanową postacią i aktorem ją odgrywającym E. Ż., który popełnił samobójstwo.

Ostatecznie powód podniósł, że w tym konkretnym wypadku nie było związku przyczynowego pomiędzy znajdowaniem się przez D. B. (1) w stanie po spożyciu alkoholu a popełnieniem przez niego samobójstwa. Dodał, że znajdowanie się przez niego w stanie nietrzeźwości było tylko jednym z elementów towarzyszących targnięciu się na własne życie. Skutek ten nastąpiłby również wtedy, gdyby nie znajdował się pod wpływem alkoholu.

Powód wskazał również, że na dochodzoną pozew kwotę składa się pozostała do zapłaty część kredytu przeliczona z franków szwajcarskich na złotówki wg kursu sprzedaży NBP z dnia 5 grudnia 2012 r., a także suma wpłat dokonanych przez niego osobiście po śmierci D. B. (1).

W odpowiedzi na pozew z dnia 3 stycznia 2013 r. strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powyższego stanowiska strona pozwana podniosła, że kwestionuje powództwo co do zasady, podstawy dochodzonego roszczenia oraz co do wysokości. Kwestionowała legitymację procesową powoda do występowania w niniejszym procesie, powołując się na bezskuteczność zwartej umowy przelewu wierzytelności. Podała, że zmarły D. B. (1) przystąpił do grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców na podstawie ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców kredytu hipotecznego w banku (...) S.A. zatwierdzonych uchwałą nr (...) z dnia 21 marca 2006 r. ze zmianami wprowadzonymi uchwałą nr (...) w ramach umowy grupowego ubezpieczenia zawartej pomiędzy (...) S.A. a Bankiem (...) S.A., odpisując deklarację przystąpienia w dniu 12 lutego 2008 r. Ubezpieczony D. B. (1) w podpisanej przez siebie deklaracji przystąpienia do ubezpieczenia oświadczył, że zapoznał się z warunkami ubezpieczenia, a także, że przystępuje do grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców na warunkach określonych powyżej. Uposażonym został wskazany Bank (...) S.A. w W.. Strona pozwana zarzuciła, że umowa przelewu z dnia 3 sierpnia 2012 r. zawarta pomiędzy Bankiem (...) S.A. w W. a spadkobiercami zmarłego D. B. (1) faktycznie nie spełniała przesłanek koniecznych do zakwalifikowania jej do umów przelewu i nie skutkowałą przelewem wierzytelności zgodnie z art. 509 k.c. i nast. W szczególności, zakwestionowała zapis § 2 ust. 3 umowy, zgodnie z którym wszystkie czynności cesjonariusza podejmowane w celu uzyskania zaspokojenia roszczenia będącego przedmiotem niniejszej umowy podejmuje on we własnym imieniu, lecz na rachunek banku. W przypadku uzyskania przez cesjonariusza zaspokojenia w części lub całości roszczenia, a następnie nieprzekazania przezeń bankowi wszystkich otrzymanych od dłużnika kwot, niniejsza umowa ulegała rozwiązaniu, a wszystkie skutki prawne z niej wynikające miały być uznane za niebyłe. Twierdziła, że przy takim zapisie, zakładając, że Sąd wydałby wyrok zasądający, braku wpłaty przez powoda zasądzonej kwoty na rzecz banku skutkowałby rozwiązaniem umowy, a bank mógłby wystąpić w oparciu o poczynione przez Sąd ustalenia faktyczne z roszczeniami przeciwko pozwanemu. W kontekście powyższego strona pozwana twierdziła, że nie doszło faktycznie do przelewu wskazanej wierzytelności. Zakwestionowała również prawidłowość *causae* przelewu określoną w § 1 ust. 2 umowy przelewu. Z akt sprawy wynikało bowiem, że w dniu 3 kwietnia 2012 r. pozwany odmówił wypłaty świadczenia z powodu zgonu D. B. (1).

Strona pozwana podniosła także, że przebywanie zmarłego D. B. (1) w chwili śmierci pod wpływem alkoholu stanowiło przesłanką wyłączającą jej odpowiedzialność. Twierdziła, że wprost z § 20 pkt 4 o.w.u. wynikało, że jej odpowiedzialność jest wyłączona jeżeli ubezpieczony, będąc pod wpływem alkoholu, popełnił samobójstwo. Z kolei fakt przebywania ubezpieczonego pod wpływem alkoholu został potwierdzony przez prokuraturę. Dodała, że z twierdzeń pozwu wynikało, że zmarły miał problemy alkoholowe od wielu lat, co może stanowić podstawę do twierdzenia, że cierpiał on na chorobę alkoholową, połączoną ze stanami depresyjnymi. Podkreśliła, że okoliczność ta również wyłączała jej odpowiedzialność na podstawie § 20 pkt 8 o.w.u. Strona pozwana twierdziła, że zapisy § 20 pkt 4 nie stanowią klauzuli niedozwolonej. Ponadto twierdziła, że zapisy te zostały z ubezpieczonym uzgodnione indywidualnie, gdyż D. B. (1) podpisał w dniu 12 lutego 2008 r. deklarację przystąpienia do ubezpieczenia, gdzie oświadczył wprost, że zapoznał się z warunkami ubezpieczenia oraz, że przystępuje do ubezpieczenia na życie kredytoborców na warunkach określonych w tej deklaracji, tj. na warunkach o.w.u. wskazanych powyżej. Twierdziła także, że zapisy § 20 pkt 4 o.w.u. nie godzą w naturę stosunku prawnego, jakim jest ubezpieczenie na życie w przypadku wystąpienia czynników całkowicie neutralnych dla zaistnienia zdarzenia w postaci śmierci ubezpieczonego. Powszechnie bowiem wiadomo, że stężenie alkoholu powoduje znaczne obniżenie kontroli zachowania. Nie można więc uznawać, że będąc trzeźwym, ubezpieczony również popełniłby samobójstwo. Uwzględniając zawartość alkoholu we krwi zmarłego (2,4 promila) oraz dane statystyczne na temat reakcji organizmu ludzkiego na zawartość alkoholu we krwi uznać należało, że istniał związek pomiędzy stanem po spożyciu alkoholu przez D. B. (1) a jego samobójstwem. Ponadto strona pozwana podniosła, że przepis § 20 pkt 4 o.w.u. formułuje wprost i jednoznacznie, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli śmierć ubezpieczonego nastąpiła w wyniku zdarzenia spowodowanego przez ubezpieczonego w stanie po spożyciu alkoholu. Zatem sam fakt pozostawiania ubezpieczonego pod wpływem alkoholu w chwili śmierci, determinuje brak odpowiedzialności pozwanego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 grudnia 2008 r. rodzice powoda A. B. (1) i D. B. (1) zawarli z Bankiem (...) S.A. umowę kredytową nr (...), na podstawie której został im udzielony kredyt hipoteczny w kwocie 250 000,00 zł. Kredyt został udzielony we frankach szwajcarskich ((...)) i miał być spłacany w ratach miesięcznych, przy czym ostateczny termin spłaty kredytu został ustalony na dzień 11 czerwca 2038 r.

(dowód: decyzja kredytowa dotycząca wniosku nr (...); k. 14, oświadczenie o udzieleniu kredytu z dnia 11 lutego 2008 r., k. 15)

Na zabezpieczenie spłaty wierzytelności z tytułu udzielonego kredytu kredytobiorcy ustanowili hipotekę kaucyjną do sumy 425 000,00 zł na nieruchomości położonej przy Alei (...) we W. – działka (...), dla której Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków prowadzi księgę wieczystą nr (...).

(dowód: oświadczenie o ustanowieniu hipoteki z dnia 11 lutego 2008 r., k. 16)

Tytułem zabezpieczenia spłaty kredytu kredytobiorcy zawarli ze stroną pozwaną umowę grupowego ubezpieczenia na życie kredytoborców. W dniu 12 lutego 2008 r. D. B. (1) podpisał deklarację przystąpienia do ubezpieczenia.

(dowód: deklaracja przystąpienia z dnia 12 lutego 2008 r., k. 18)

Przedmiotem grupowego ubezpieczenia na życie było życie ubezpieczonego D. B. (1) (§ 2 Ogólnych Warunków Grupowego (...) w Banku (...)), przy czym w przypadku śmierci ubezpieczonego z tytułu ubezpieczenia strona pozwana miała wypłacić 100% sumy ubezpieczenia aktualnej w dniu zdarzenia (§ 4 pkt 1 OWU).

(dowód: Ogólne Warunki Grupowego (...) w Banku (...), k. 86-90)

Strony ustaliły, że suma ubezpieczenia będzie równa iloczynowi aktualnego udziału procentowego oraz aktualnego salda zadłużenia (§ 13 ust. 2 OWU). W przypadku kredytów hipotecznych w walucie obcej wysokość sumy ubezpieczenia miała być ustalana w złotych według kursu sprzedaży danej waluty na podstawie obowiązującej u

ubezpieczającego tabeli kursów walut obcych w dniu, w który ustalana jest wysokość sumy ubezpieczenia oraz saldo kapitału (§ 13 pkt 4 OWU).

(dowód: Ogólne Warunki Grupowego (...) w Banku (...), k. 86-90)

Strony przyjęły także, że strona pozwana nie będzie ponosiła odpowiedzialności, jeżeli śmierć ubezpieczonego nastąpiła w wyniku zdarzenia spowodowanego przez ubezpieczonego w stanie po spożyciu alkoholu, pod wpływem narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii (§ 20 pkt 4 OWU).

(dowód: Ogólne Warunki Grupowego (...) w Banku (...), k. 86-90)

Wyłączenie odpowiedzialności strony pozwanej miało nastąpić także wtedy, gdyby śmierć ubezpieczonego nastąpiła w następstwie chorób istniejących przed datą początku odpowiedzialności lub powstałych w okresie pierwszych 28 dni od daty początku odpowiedzialności (...) na (...) S.A. w stosunku do danego ubezpieczonego (§ 20 pkt 8 OWU).

(dowód: Ogólne Warunki Grupowego (...) w Banku (...), k. 86-90)

D. B. (1), od wielu lat cierpiał na zaburzenia emocjonalne, miewał stany depresyjne i obniżony nastrój. Był osobą wyobcowaną, obojętną, nieprzystosowaną społecznie. Nie był impulsywny, ani spontaniczny. Od wielu lat nadużywał on alkoholu i zażywał leki nasenne.

(dowód: zeznania świadka W. C., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 17 min.49. sek. – 43 min. 13 sek.; zeznania świadka A. W., e- protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 43 min. 13 sek. – 1 godz. 24 min. 06 sek.; zeznania świadka B. G., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r. 1 godz. 24 min. 06 sek. – 1 godz. 38 min. 53 sek.; zeznania świadka K. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 38 min. 53 sek. – 2 godz. 1 min. 35 sek.; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek.; przesłuchanie powoda e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

D. B. (1) był tematyką zafascynowany śmierci i samobójstwa. Pisał wiersze, w których poruszał temat śmierci. Interesował się mroczną literaturą i filmem, w szczególności zafascynowany był książką i filmem (...). Film ten wielokrotnie oglądał. Intrygował go fakt, że aktor grający główną rolę w tym filmie E. Ż. także popełnił samobójstwo. D. B. (1) poruszał temat śmierci i samobójstwa w rozmowach ze znajomymi i rodziną. Zawsze twierdził, że umrze przed ukończeniem czterdziestego roku życia. Dwukrotnie podejmował próby samobójcze.

(dowód: zeznania świadka W. C., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 17 min.49. sek. – 43 min. 13 sek.; zeznania świadka A. W., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 43 min. 13 sek. – 1 godz. 24 min. 06 sek.; zeznania świadka B. G., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 24 min. 06 sek. – 1 godz. 38 min. 53 sek.; zeznania świadka K. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 38 min. 53 sek. – 2 godz. 1 min. 35 sek.; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek.; przesłuchanie powoda, e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

D. B. (1) był obsesyjnie zakochany w swojej żonie A. B. (1), wręcz był od niej uzależniony emocjonalnie. Żona D. B. (3) od dłuższego czasu nosiła się z zamiarem odejścia od męża. Nie zrobiła tego, gdyż obawiała się, że D. B. (1) odbierze sobie życie.

(dowód: zeznania świadka A. W., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 43 min. 13 sek. – 1 godz. 24 min. 06 sek.; zeznania świadka B. G., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 24 min. 06 sek. – 1 godz. 38 min. 53 sek.; zeznania świadka K. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 38 min. 53 sek. – 2 godz. 1 min. 35 sek.; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek.; przesłuchanie powoda, e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

W dniu (...) r. zmarła matka powoda A. B. (1). Śmierć miała charakter nagły.

(dowód: zeznania świadka A. W., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 43 min. 13 sek. – 1 godz. 24 min. 06 sek.; zeznania świadka B. G., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 24 min. 06 sek. – 1 godz. 38 min. 53 sek.; zeznania świadka K. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 38 min. 53 sek. – 2 godz. 1 min. 35 sek.; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek.; przesłuchanie powoda, e- protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

Po śmierci żony stan psychiczny D. B. (1) znacznie się pogorszył, zaczął mieć myśli samobójcze. Nie troszczył się o siebie, dzieci, dom, bieżące sprawy takie, jak opłacanie rachunków, odbieranie korespondencji. Wszelkimi obowiązkami obarczał dzieci. Do znajomych i członków rodziny wysyłał poetyckie sms-y, w których poruszał temat śmierci. D. B. (4) coraz bardziej izolował się od otoczenia i rodziny. Prawie nic nie jadł i w krótkim czasie schudł o ok. 15-20 kg. Cierpiał na bezsenność. Zażywał leki nasenne i coraz częściej spożywał alkohol.

(dowód: wydruki sms-ów, k. 27-45; zeznania świadka W. C., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 17 min.49. sek. – 43 min. 13 sek.; zeznania świadka A. W., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 43 min. 13 sek. – 1 godz. 23 min. 22 sek., zeznania świadka B. G., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 24 min. 06 sek. – 1 godz. 38 min. 53 sek.; zeznania świadka K. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 38 min. 53 sek. – 2 godz. 1 min. 35 sek.; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek., przesłuchanie powoda, e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

We wrześniu 2011 r., z powodu atmosfery panującej w domu rodzinnym i zachowania ojca D. B. (1), powód wyprowadził się do dziadków. Chciał w ten sposób zmusić ojca do zmiany zachowania i podjęcia leczenia.

(dowód: przesłuchanie powoda, e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

D. B. (3) był namawiany przez znajomych i rodzinę do podjęcia leczenia, czemu konsekwentnie odmawiał twierdząc, że nie jest chory.

(dowód: zeznania świadka W. C., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 17 min.49. sek. – 43 min. 13 sek.; zeznania świadka K. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 38 min. 53 sek. – 2 godz. 1 min. 35 sek.; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek.; przesłuchanie powoda, e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

Po śmierci żony D. B. (1) podjął decyzję, że odbierze sobie życie. W związku z powyższym znajomym i rodzinie mówił wielokrotnie, że „w grudniu wszystko się rozwiąże”. D. B. (1) przygotowywał się na śmierć i planował szczegóły dotyczące swojego samobójstwa. W listopadzie 2011 r. zabrał córkę do lekarza celem wykluczenia u niej schorzeń kardiologicznych, które były przyczyną śmierci jego żony A. B. (1). D. B. (1) rozmawiał także z rodziną na temat tego, kto powinien sprawować opiekę nad dziećmi na wypadek jego śmierci.

(dowód: zeznania świadka W. C., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 17 min.49. sek. – 43 min. 13 sek.; zeznania świadka A. W., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 43 min. 13 sek. – 1 godz. 23 min. 22 sek.; zeznania świadka B. G., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 24 min. 06 sek. – 1 godz. 38 min. 53 sek.; zeznania świadka K. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 38 min. 53 sek. – 2 godz. 1 min. 35 sek.; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek.; przesłuchanie powoda, e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

Pod koniec listopada 2011 r. D. B. (1) skosił trawę w ogrodzie. Kupił także sznur, na którym miał zamiar się powiesić. Na początku grudnia 2011 r. D. B. (1) zadzwonił do powoda, z którym nie rozmawiał od czasu jego wyprowadzki, tj. przez około półtora miesiąca.

(dowód: zeznania świadka W. C., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 17 min.49. sek. – 43 min. 13 sek.; zeznania świadka A. W., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 43 min. 13 sek. – 1 godz. 23 min. 22 sek.; zeznania świadka B. G., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 24 min. 06 sek. – 1 godz. 38 min. 53 sek.; zeznania świadka K. M.,

e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 38 min. 53 sek. – 2 godz. 1 min. 35 sek.; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek.; przesłuchanie powoda, e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

D. B. (1) starannie wybrał miejsce, w którym chciał popełnić samobójstwo. Była to stara szklarnia, miejsce trudno dostępne, zamknięte, nieoświetlone. Wcześniej zaniósł tam sznur i taboret. W dniu (...) r. D. B. (1) wykąpał się, ogolił, użył perfum. Starannie się ubrał i założył obuwie wyjściowe. Perfekcyjnie wysprzątał swój pokój, zasłał łóżko i przykrył je kapą, kładąc na nim obrazek św. K.. Odciął sobie pukiel włosów, który położył na meblach w salonie wraz ze zdjęciem i kartką z wierszem.

(dowód: zeznania świadka K. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 38 min. 53 sek. – 2 godz. 1 min. 35 sek.; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek.; przesłuchanie powoda, e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

W dniu (...) r., na kilka dni przed swoimi czterdziestymi urodzinami, D. B. (1) popełnił samobójstwo przez powieszenie. Dzień ten był rocznicą poznania się D. B. (1) i A. B. (1).

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu D. B. (1), k. 20; protokół zgonu z dnia (...) r., k. 21; sprawozdanie z sądowo – lekarskich oględzin i sekcji zwłok z dnia (...) r., k. 213-219; zeznania świadka W. C., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 17 min. 49. sek. – 43 min. 13 sek.; zeznania świadka A. W., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 43 min. 13 sek. – 1 godz. 24 min. 06 sek.; zeznania świadka B. G., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 24 min. 06 sek. – 1 godz. 38 min. 53 sek.; zeznania świadka K. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 1 godz. 38 min. 53 sek. – 2 godz. 1 min. 35 sek.; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek.; przesłuchanie powoda, e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

Sekcja zwłok D. B. (1) wykazała, że w chwili zgonu był w stanie nietrzeźwości, tj. miał 2,4 promila alkoholu we krwi i 3,1 promila alkoholu w moczu.

(dowód: sprawozdanie z sądowo – lekarskich oględzin i sekcji zwłok z dnia (...) r., k. 213-219)

Spadek po zmarłej A. B. (2) nabyli z dobrodziejstwem inwentarza po 1/3 mąż D. B. (1) i dzieci P. B. i U. B..

(dowód: akt poświadczenia dziedziczenia z dnia 13 marca 2012 r. sporządzony przez notariusz K. K. (2) w Kancelarii Notarialnej we W., Rep. A nr (...), k. 163-165)

Z tytułu zgonu ubezpieczonej A. B. (1), zgodnie z warunkami umowy grupowego ubezpieczenia na życie kredytoborców, strona pozwana wypłaciła Bankowi (...) S.A. świadczenie w kwocie 114 152,26 zł.

(dowód: pismo strony pozwanej z dnia 29 czerwca 2012 r., k. 17)

Spadek po zmarłym D. B. (1) nabyły wprost po 1/2 dzieci P. B. i U. B..

(dowód: akt poświadczenia dziedziczenia z dnia 13 marca 2012 r. sporządzony przez notariusz K. K. (2) w Kancelarii Notarialnej we W., Rep. A nr (...), k. 166-168)

Bank (...) S.A., będący uposażonym z tytułu umowy ubezpieczenia, zgłosił stronie pozwanej w dniu (...) r. zdarzenie ubezpieczeniowe w postaci śmierci D. B. (1).

(dowód: zgłoszenie darzenia z dnia (...) r., k. 100)

Strona pozwana odmówiła wypłaty świadczenia twierdząc, że na podstawie § 20 pkt 4 Ogólnych Warunków Grupowego (...) nie podnosi odpowiedzialności, gdy śmierć ubezpieczonego nastąpiła, gdy ubezpieczony był w stanie po spożyciu alkoholu, a pozostawało to w związku przyczynowym ze śmiercią ubezpieczonego. Strona pozwana

podniosła, że z informacji uzyskanych z prokuratury wynikało, że w chwili zdarzenia D. B. (1) znajdował się w stanie nietrzeźwości (2,4 promila alkoholu we krwi oraz 3,1 promila alkoholu w moczu).

(dowód: pismo strony pozwanej z dnia 3 kwietnia 2012 r. k. 23)

W dniu 3 sierpnia 2012 r. Bank (...) SA w W. zawarł z powodem i U. B. umowę przelewu, której przedmiotem była wierzytelność w wysokości 289 063,25 zł przysługującą Banowi wobec pozwanego towarzystwa ubezpieczeń z tytułu umowy grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców zawartej przez D. B. (1). Cesjonariusze wierzytelność tą nabyli solidarnie.

(dowód: umowa przelewu z dnia 3 sierpnia 2012 r, k. 24; aneks nr (...) z dnia 10 września 2012 r. do umowy przelewu z dnia 3 sierpnia 2012 r, k. 25)

Strony Umowy ustaliły, że w przypadku uzyskania od strony pozwanej zaspokojenia w całości lub części roszczenia, środki zostaną przekazane przez Bank w całości na spłatę zobowiązania z tytułu umowy o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 12 lutego 2008 r. (§ 2 pkt 2 Umowy). Uzgodniono także, że wszystkie czynności powoda podejmowane w celu uzyskania zaspokojenia roszczenia będącego przedmiotem umowy, będzie on podejmował we własnym imieniu, lecz na rachunek Banku. W przypadku uzyskania zaś przez powoda zaspokojenia w części lub w całości roszczenia, a następnie nieprzekazania przezeń bankowi wszystkich otrzymanych od strony pozwanej kwot, Umowa miała ulec rozwiązaniu, a wszelkie skutki prawne z niej wynikające miano uważać za niebyłe (§ 2 pkt 3 Umowy).

(dowód: umowa przelewu z dnia 3 sierpnia 2012 r, k. 24; aneks nr (...) z dnia 10 września 2012 r. do umowy przelewu z dnia 3 sierpnia 2012 r, k. 25)

Powód spłaca kredyt ze środków pochodzących z renty po zmarłych rodzicach. Spłaty dokonuje wg kursu sprzedaży 1 CHF w dniu spłaty. W okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. powód spłacił odsetki od kredytu hipotecznego w kwocie 1 309,80 zł oraz kapitał w łącznej kwocie 8 235,60 zł.

(dowód: zaświadczenie o wysokości spłat odsetek kredytu hipotecznego z dnia 5 grudnia 201 r., k. 47-48; zeznania świadka J. M., e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 1 min. 35 sek. – 2 godz. 26 min. 15 sek.; przesłuchanie powoda, e – protokół z dnia 9 sierpnia 2013 r., 2 godz. 27 min. 12 sek. – 2 godz. 59 min. 07 sek.)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. zadłużenie z tytułu kredytu hipotecznego wynosi 120 361,89 CHF.

(dowód: zaświadczenie o wysokości spłat odsetek kredytu hipotecznego z dnia 5 grudnia 201 r., k. 47-48)

W dniu 5 grudnia 2012r. kurs sprzedaż franka szwajcarskiego (1 CHF) wg NPB wynosił 3,4424 zł.

(fakt powszechnie znany)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, że świadczenie strony pozwanej, którego spełnienia powód domaga się w niniejszej sprawie, stanowi zapłatę umówionej sumy pieniężnej wobec śmierci D. B. (1). Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Przy ubezpieczeniu osobowym świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na (...) umówionej sumy pieniężnej w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku w życiu osoby ubezpieczonej (art. 805 § 2 pkt 2 k.c.).

W niniejszym postępowaniu powód domagał się od pozwanego zakładu ubezpieczeń zapłaty należności w kwocie 265 484,64 zł tytułem świadczenia wynikającego z umowy grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców kredytu

hipotecznego w Banku (...) S.A. zawartej w dniu 12 lutego 2008 r. pomiędzy D. B. (1) a stroną pozwaną oraz tytułem dokonanej przez niego osobiście częściowej spłaty kredytu, pomimo istnienia takiego obowiązku po stronie pozwanej.

Swoją legitymację do działania w procesie w charakterze strony powodowej w zakresie żądania spełnienia świadczenia z umowy ubezpieczenia powód wywodził z postanowień umowy przelewu wierzytelności zawartej w dniu 3 sierpnia 2012 r. pomiędzy Bankiem (uposażonym zgodnie z umową ubezpieczenia) a następcami prawnymi zmarłego D. B. (1) (tj. powodem P. B. i U. B.).

Strona pozwana kwestionowała legitymację procesową po stronie powoda, podnosząc, że zawarta umowa przelewu wierzytelności była bezskuteczna z uwagi na zapis zawarty jej w § 2 pkt 3. Zgodnie z powołanym postanowieniem umownym wszystkie czynności powoda podejmowane w celu uzyskania zaspokojenia roszczenia będącego przedmiotem Umowy miał on podejmować we własnym imieniu, lecz na rachunek Banku. W przypadku uzyskania przez powoda zaspokojenia w części lub w całości roszczenia, a następnie nieprzekazania przezeń Bankowi wszystkich otrzymanych od dłużnika kwot, Umowa miała ulec rozwiązaniu, a wszelkie skutki prawne z niej wynikające miano uważać za niebyłe.

Sąd nie uwzględnił powyższego zarzutu uznając, że zawarta umowa była prawnie dopuszczalną umową powierniczego przelewu wierzytelności. W szczególności, za dopuszczalny należało uznać warunek wymieniony w § 2 pkt 3 zd. 2 Umowy.

W judykaturze przyjmuje się, że czynności powiernicze zawierają dwa związane ze sobą elementy, tj. przeniesienie przez powierzającego na powiernika określonego prawa, z którego powiernik może korzystać w pełnym zakresie wobec osób trzecich oraz zobowiązanie powiernika wobec powierzającego, że będzie z prawa tego korzystał w ograniczonym zakresie, wskazanym w treści umowy powierniczej, w szczególności, że przeniesie to prawo z powrotem na powiernika w określonej sytuacji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2011 r., V CSK 277/10). Wypełniając taką umowę powiernik powinien korzystać z przysługującego mu prawa w taki sposób, aby możliwe było wypełnienie jego zobowiązania wobec powierzającego, w szczególności by możliwe było powrotne przeniesienie (lub automatyczne przejście) tego prawa na powierzającego. Jednym z charakterystycznych elementów takiej umowy jest zazwyczaj zawarcie w niej warunków, na jakich nastąpi powrót przeniesionego prawa na powierzającego. Powszechnie przyjmuje się też w literaturze i orzecznictwie dopuszczalność zawarcia powierniczej umowy przelewu wierzytelności, w szczególności powierniczej umowy przelewu w celu inkasa. Dopuszczalne jest także zawarcie w takiej umowie warunku rozwiązującego stwierdzającego, że brak w określonym terminie spłat na rzecz zbywcy kwot wyegzekwowanych od dłużnika powoduje, że skutki prawne umowy przelewu uważa się za niebyłe, co oznacza, że przelana wierzytelność powraca do zbywcy. W razie powierniczego przelewu w celu inkasa rozporządzający skutek przelewu jest osłabiony, bowiem nabywca wprawdzie staje się właścicielem wierzytelności, ale jako powiernik zbywcy powinien stosować się do jego wskazówek, gdyż działa na jego rachunek (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 1999 r., I CKN 111/99, OSNC 2000/4 poz. 82).

Mając powyższe na uwadze należało uznać, że zawarcie w niniejszej sprawie Umowy powierniczego przelewu wierzytelności skutkowało przeniesieniem przez Bank (...) S.A. (jako uposażonego zgodnie z zawartą umową ubezpieczenia) solidarnie na rzecz następców prawnych D. B. (1), tj. powoda i U. B., wierzytelności przysługujących Bankowi względem pozwanego zakładu ubezpieczeń z tytułu umowy ubezpieczenia na życie kredytobiorców, a w szczególności uprawniało do dochodzenia tej wierzytelności przed sądem. Należało przy tym zauważyć, że skoro nabywcy nabyli wierzytelność solidarnie, to każdy z nich mógł samodzielnie dochodzić tej wierzytelności od strony pozwanej.

Za chybiony należało także uznać zarzut strony pozwanej jakoby sama *causae* przelewu była nieprawidłowa. Sam fakt negacji istnienia po stronie pozwanej zobowiązania względem Banku (...) S.A. z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia i odmowa wypłaty mu świadczenia z powodu zgonu ubezpieczonego, nie przesądzały bowiem o tym, że przelana przez Bank na powoda wierzytelność nie istniała. Przedmiotem przelewu było bowiem wynikające z zawartej umowy ubezpieczenia prawo żądania przez bank (uposażonego) od pozwanego zakładu ubezpieczeń świadczenia w

tytułu zaistnienia zdarzenia ubezpieczeniowego. Kwestia zasadności tego żądania była zaś przedmiotem niniejszego postępowania.

W niniejszej sprawie bezsporny pozostawał fakt zaistnienia zdarzenia przewidzianego w umowie ubezpieczenia w postaci śmierci ubezpieczonego D. B. (1), w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej. Sporna pozostawała kwestia skutecznego zwolnienia się przez stronę pozwaną z obowiązku spełnienia świadczenia na rzecz powoda.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki wyłączające odpowiedzialność strony pozwanej względem powoda, których strona pozwana upatrywała w postanowieniach § 20 pkt 4 i 8 Ogólnych Warunków Grupowego (...) w Banku (...).

Zdaniem Sądu strona pozwana nie mogła skutecznie powoływać się na regulację § 20 pkt 4 OWU, zgodnie z którą nie ponosi ona odpowiedzialności, jeżeli śmierć ubezpieczonego nastąpiła w wyniku zdarzenia spowodowanego przez ubezpieczonego w stanie po spożyciu alkoholu. Powyższa klauzula zdaniem Sądu jest niedozwolona i jako taka nie wiąże powoda. Zgodnie art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie uzgodnione indywidualnie są przy tym te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3 art. 385¹ k.c.). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4). Należy zauważyć, że powołany przepis znajduje zastosowanie do umów zawieranych między przedsiębiorcą a konsumentem.

Nie ulega wątpliwości, że zapis zawarty w § 20 pkt 4 OWU abstrahuje od związku przyczynowego pomiędzy stanem ubezpieczonego po spożyciu alkoholu a zdarzeniem skutkującym jego śmiercią. W ten sposób zapis ten wyłącza odpowiedzialność ubezpieczyciela w każdym wypadku, w którym ubezpieczony, który doprowadził do zdarzenia skutkującego swoją śmiercią, był w stanie po spożyciu alkoholu. Dotyczy to także wypadków, gdy okoliczność ta była obojętna dla zaistnienia tego zdarzenia. Ponadto rozważany zapis zawiera ogólne sformułowanie: „po spożyciu alkoholu”, co oznacza każdą, nawet niewielką ilość alkoholu, która w żaden sposób nie może rzutować na stan psychofizyczny takiej osoby. Z tych względów należało uznać, że kwestionowana regulacja kształtuje prawa i obowiązki ubezpieczonego (konsumenta) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Uprzywilejowuje ona bowiem ubezpieczyciela, znacząco ograniczając jego odpowiedzialność, a nadto rażąco narusza interesy konsumenta, a w szczególności, jak w okolicznościach niniejszej sprawy, pozbawia go (jego następców) świadczenia z tytułu zaistnienia zdarzenia ubezpieczeniowego (por. wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 11 października 2007r., sygnatura akt XVII AmC 68/06 oraz wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 5 marca 2009 r., sygnatura akt XVII AmC 68/06).

Jednocześnie strona pozwana nie wykazała, pomimo ciężącego na niej w tym zakresie ciężaru dowodu, aby powyższe postanowienie było uzgodnione indywidualnie z konsumentem D. B. (1). Strona pozwana wprawdzie podnosiła, że zmarły D. B. (1) bez zastrzeżeń podpisał deklarację przystąpienia do umowy ubezpieczenia, niemniej dla oceny, czy postanowienia umowy były uzgodnione indywidualnie, istotne było tylko to, czy konsument miał wpływ na ich treść. Twierdzeń w tym zakresie strona pozwana w sprawie nie podnosiła.

W sprawie poza sporem było to, że w chwili zdarzenia ubezpieczony D. B. (1) był w stanie po spożyciu alkoholu. Mając jednak na uwadze całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy Sąd uznał, że fakt ten nie pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem skutkującym jego śmiercią. Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń, decyzja D. B. (1) o pozbawieniu się życia nie była spontaniczna, impulsywna, a w szczególności nie była reakcją wywołaną spożytym w tym dniu alkoholem. Wprost przeciwnie, z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika, że była to decyzja była przemyślna i zaplanowana, a samo targnięcie się przez D. B. (1) na swoje życie było efektem długotrwałego procesu psychicznego. Jak to wynikało ze zgodnych z zeznań świadków i przesłuchania powoda, D. B. (1) miał melancholijne usposobienie, był wyobcowany i wycofany. Jedynym jego łącznikiem ze światem

zewnątrznym była żona A. B. (1). Był on zafascynowany tematyką śmierci i temat ten już na kilka lat przed swoją śmiercią poruszał w rozmowach ze znajomymi i rodziną, a także w swojej twórczości. Miewał myśli samobójcze, dwukrotnie podejmował próby samobójcze. Pogorszenie się jego stanu psychicznego i zintensyfikowanie się myśli samobójczych wiązało się ze śmiercią jego żony. Swoją samobójczą śmierć D. B. (1) planował od dłuższego czasu i bezpośrednio przed śmiercią podejmował w tym celu czynności przygotowawcze (np. zakupił sznur, przygotował miejsce, w którym popełnił samobójstwo, wybrał datę, pedantycznie wysprzątał swój pokój, starannie się ubrał, starał się zamknąć niektóre sprawy, jak na przykład kwestia opieki nad córką, diagnostyka stanu zdrowia córki).

W ocenie Sądu powyższe wskazuje, że targnięcie się przez D. B. (1) na własne życie było wynikiem jego przemyślanej, dojrzałej decyzji co do odebrania sobie życia. Z pewnością nie było konsekwencją wcześniejszego wprawienia się w stan nietrzeźwości i działania pod wpływem alkoholu. Spożywanie przez niego alkoholu przed popełnieniem samobójstwa było jedynie jednym z elementów towarzyszących. Mając powyższe na uwadze nie można uznać, aby między zdarzeniem, z którego wynikała odpowiedzialność strony pozwanej, a faktem pozostawiania ubezpieczonego w tym czasie w stanie po spożyciu alkoholu, istniał adekwatny związek przyczynowy.

W ocenie Sądu dla zwolnienia z odpowiedzialności strona pozwana nie mogła także skutecznie powoływać się na przepis § 20 pkt 8 OWU. Zgodnie z powyższą regulacją strona pozwana nie ponosiłaby odpowiedzialności, jeżeli śmierć ubezpieczonego nastąpiłaby w następstwie chorób istniejących przed datą początku odpowiedzialności lub powstałych w okresie pierwszych 28 dni od daty początku odpowiedzialności strony pozwanej w stosunku do danego ubezpieczonego. W toku postępowania nie zostało przez stronę pozwaną wykazane, że D. B. (1) cierpiał na chorobę alkoholową i że choroba ta istniała, bądź powstała w okresie wskazanym w tym postanowieniu. Za niewystarczające w tym względzie uznać należało zeznania świadków oraz przesłuchanie powoda. Z dowodów tych wynikało jedynie, że D. B. (1) od wielu lat nadużywał alkoholu, nie zaś to, że cierpiał na chorobę alkoholową.

Niezależnie od tego, czy D. B. (1) cierpiał na chorobę alkoholową rozważane postanowienie umowne nie mogło mieć zastosowania w niniejszej sprawie, gdyż jego zakres zastosowania nie odpowiadał realiom niniejszej sprawy. Zdaniem Sądu, przepis ten miałby zastosowanie jedynie w sytuacji, w której to choroba alkoholowa doprowadziłaby do śmierci ubezpieczonego, na przykład na skutek spożycia alkoholu w ilości zagrażającej życiu. W sprawie niekwestionowane zaś było, że śmierć D. B. (1) nastąpiła na skutek targnięcia się przez niego na swoje życie.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że w sprawie zaistniały podstawy odpowiedzialności pozwanego zakładu ubezpieczeń z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia na życie kredytobiorców.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda w całości dochodzoną pozwem kwotę 265 484,64 zł.

Na zasądzoną kwotę składała się kwota 9 545,40 zł tytułem sumy dokonanych przez powoda za stronę pozwaną spłat kredytu w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. oraz kwota 255 939,24 zł tytułem świadczenia wynikającego z umowy grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców (w przeliczeniu na walutę polską wg kursu sprzedaży NBP 1 funta szterlinga z dnia 5 grudnia 2012 r.). Wysokość zasądzonej kwoty była niższa od pozostałej do spłaty według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. kwoty kredytu (zadłużenie w kwocie 120 361,89 CHF), jak również była niższa od wysokości wierzytelności przelanej na rzecz powoda (289 063,25 zł) przez Bank. Sąd, będąc jednak związany żądaniem pozwu, nie mógł orzekać ponad żądanie (art. 321 k.p.c.).

Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii na okoliczność ustalenia czy stan psychiczny i zdrowotny D. B. (1) oraz fakt przebywania przez niego w dniu samobójstwa pod wpływem alkoholu były powodem dokonania samobójstwa zakończonego zgonem. Zdaniem Sądu, wskazane okoliczności zostały już dostatecznie wyjaśnione na podstawie innych dowodów, w szczególności zeznań świadków.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w pkt II wyroku wydane zostało na podstawie art. 98 k.p.c. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy i zwrotu kosztów celowych, obowiązek zwrotu tychże kosztów spoczywał na stronie pozwanej jako stronie przegrywającej sprawę. Koszty poniesione przez powoda obejmowały kwotę 7

217,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, które zostało ustalone zgodnie z § 11 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 462), w tym 17,00 zł tytułem opłaty sądowej od pełnomocnictwa.

Orzeczenie o kosztach sądowych zawarte w pkt III wyroku zostało oparte na przepisie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Wobec tego, że powód zwolniony był od kosztów sądowych, a jego roszczenie zostało w całości uwzględnione, Sąd stosowanie do przyjętej zasady ponoszenia kosztów procesu (art. 98 k.p.c.), nieuiszczoną opłatą sądową od pozwu w kwocie 13 275,00 zł obciążył stronę pozwaną.